

nedlægges. Jeg skal her gjøre opmærksom paa, at der er en lille Forskjel i Udtrykkene imellem Udvalgets Fleertals § 8, saaledes som den nu staaer i Udkastet, og det Ændringsforslag, som vi have stillet subsidiaert under Nr. 7. I Lovudkastet, saaledes som det blev anbefalet af Udvalgets Fleertal, staaer nemlig, at, naar Salg til Communen er foregaaet, kan Regjeringen nedlægge Fæstningsværkerne som saadanne, men det vil dog let sees, at denne Bending i Udvalgets Fleertals nu vedtagne Forslag ikke paa nogen Maade kan siges at være rigtig. Fra det Dieblif, Regjeringen sælger alle Grundene til Communen, afhænder dem fra sig, frigjør dem fra sin hele Indflydelse, kunne de ikke længer bruges som Fæstningsværker, og det vilde ikke være fair play, dersom Regjeringen, efter at have folgt disse Grunde til Communen, for at den kan anvende dem eller sælge dem til Bebyggelse, da endnu vil lade de gamle Lovbestemmelser staae pro forma, efter at de havde mistet ethvert virkeligt Grundlag. Den Bemyndigelse, som gives Regjeringen til at nedlægge Fæstningsværkerne, maa i Virkeligheden, naar Sagen skal behandles loyalt, erkjendes at være en Forpligtelse; det maa være Regjeringens Pligt, naar den sælger disse Grunde, da tillige at opgive Fæstningsværkerne som saadanne, og saa maa der indtræde visse Følger deraf. Disse Følger har det Forslag, der nu foreligger som Udkastets § 8, erklæret at være, at desuagtet de tidligere Indskrænkninger skulle vedblive at bestaae. I det subsidiaire Forslag, vi have stillet, have vi maattet gaae ud deraf, vi have maattet modtage denne efter vor Overbeviisning meget ubillige, meget uretfærdige og ved intet berettiget Hensyn hjemlede Bestemmelse, og vi have kun dertil føiet, at der skal forbeholdes de private Grundeiere, som maatte mene, at de have Krav paa, at Indskrænkningerne for deres Grundes Vedkommende skulle bortfalde uden Videre ved Fæstningsværkernes Nedlæggelse, Afgang til at søge Spørgsmaalet herom afgjort ved Domstolene. Det er, som Thinget vil see, en overordentlig moderat Affattelse. Der siges intet somhelst Andet i dette Forslag, end hvad i Grunden i og for sig maa siges at være en Selsfølge. Det maa nemlig altid være Domstolene

forbeholdt at undersøge Spørgsmaal om den private Eiendomsret. Jeg skal ikke komme ind paa det Spørgsmaal, som det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds (Schjørring) ved forrige Behandling, efter min Mening uden Nødvendighed, opfastede; jeg skal ikke strides med ham om dette Punkt, hvorvidt Domstolene ere forpligtede til at anerkjende for gyldig enhver Bestemmelse af den lovgivende Magt. Det er et theoretisk Spørgsmaal, hvorom de Allerlærdeste ere uenige, hvorom der har været skrevet og vil kunne skrives overordentlig Meget, men som enhver praktisk Deeltager i det politiske Liv maa bestræbe sig for saalænge som muligt at holde borte. Opgaven maa for de forskjellige Statsmagter netop være den, at stille sig saaledes til hinanden, at de ikke fremfalde, men gjøre deres Bedste for at fjerne enhver saadan Collision, og jeg holder mig overbeviist om, at det hverken er eller kan være den lovgivende Magts Hensigt at gribe ind i de private Eiendomsretsforhold paa en saadan Maade, at det skulde være afflaaret de paagjældende private Rethavere at søge Spørgsmaalet om deres Rets Grændser og Udstrækning afgjort paa det Sted, der grundlovmæssigt er det afgjørende for saadanne Spørgsmaal, nemlig ved Domstolen. Det er min Overbeviisning, at selv om Lovforslaget vedtages uden vort subsidiaire Ændringsforslag, vil man ikke kunne formene de paagjældende Ciere at henvende sig til Domstolene og forelægge dem dette Spørgsmaal; men der er en stor Ulempe, som vil fremkomme, naar vort Ændringsforslag ikke vedtages, og det er den, at der under en fremtidig Procedure da vil blive opløst de to Spørgsmaal, paa den ene Side: Har det ikke været den Lovs Hensigt at udtale en bindende Regel for, hvorledes dette Eiendomsforhold skal ordnes? Og paa den anden Side: Har den lovgivende Magt været berettiget til at gjøre det? Saa vil altsaa den dømmende Magt for sit Vedkommende kunne blive nødsaget til at give et Svar paa det Spørgsmaal, som det ærede Medlem af den lovgivende Forsamling nys opfastede. Jeg troer, at det er klogt og hensigtsmæssigt at undgaae en Leilighed til en saadan Collision, og desuden maa jeg sige, at efter den Behandling, som